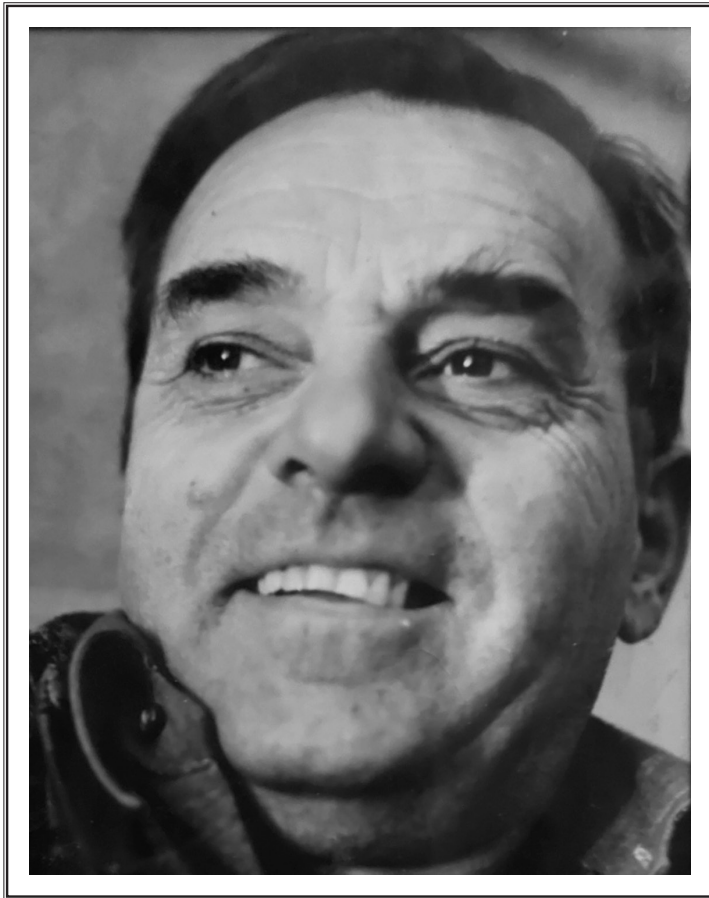

IN MEMORIAM

Prof. dr DUŠAN VRANJEŠEVIĆ

1932 - 2022

Profesor Dušan Vranješević je rođen 1932. godine u Beogradu, gde je završio osnovnu, srednju školu i diplomirao na Medicinskom fakultetu 1959. godine kao jedan od najboljih studenata, sa prosečnom ocenom 9,03. Prvo zaposlenje odvodi profesora Vranješevića iz Beograda u Šavnik i okolinu. Da je profesor svoja sećanja iz ovog perioda stavio na papir, verujemo da bi to bila naša verzija Bulgakovljevih "Zapisa mladog lekara".

Profesor Vranješević se vraća u Beograd 1962. god. kada započinje klinički rad u Dispanzeru za bolesti zavisnosti i od tada datiraju prvi objavljeni radovi, koji su se bavili problemom alkoholizma. Specijalizaciju iz neuropsihijatrije završava sa odličnim uspehom 1966. godine a dve godine kasnije prelazi na Neuropsihijatrisku kliniku. Iste godine, 1968 dobija rešenje o radu na Dečijem odeljenju, koje vremenom prerasta u samostalnu Kliniku za neurologiju i psihijatriju za decu i omladinu i u njoj ostaje do završetka radnog staža.

Dečija neurologija postaje sfera stručnog i istraživačkog interesovanja, iako

njegova primarna edukacija iz neuropsihijatrije mu nikada nije "dozvolila" da zaboravi na psihijatrijske teme. S toga nije čudno ako u pisanju profesora Vranješevića otkrijete tekstove o zlostavljanju dece (prvi stručni radovi u Jugoslaviji), o autizmu, o simptomatskim psihozama, o psihološko-psihijatrijskim aspektima tetovaže, kocke itd. U neurologiji, poseban interes posvećuje dizmorfičnim i neurokutanim poremećajima stvarajući arhivu od neprocenjive stručne važnosti. Postaje jedan od prvih u našoj sredini, ranih sedamdesetih XX veka, koji ukazuje na mogućnost dijagnostikovanja multiple skleroze kod dece, Fišerovog (Fisher) sindroma. Sakuplja jednu od najvećih serija u Evropi, dečijeg poliradikuloneuritisa. Ukazuje na važnost prepoznavanja Retovog (Rett) sindroma, Kinsburnove encefalopatije i daje veliki doprinos u dijagnostici, terapiji i definisanju patogeneze subakutnog sklerozirajućeg leukoencefalitisa.

Godinama blisko saraduje sa Neurohiruškom, Ortopedskom i Dečijom klinikom u Beogradu, najčešće kao njihov

konsultant. Iz pomenute bliske profesionalne saradnje sa drugim klinikama i iz posebnog interesovanja i entuzijazma profesora Vranješevića, nastaje njegov magisterijum i doktorat, koji se bave tumorskim manifestacijama u dece. Magistarski rad, sa temom Intrakranijalni tumori u dece je odbranio 1971. godine, a 1975. godine i doktorsku tezu Neurološke i psihijatrijske manifestacije supratentorijalnih tumora mozga u dece..

U više navrata je bio na stručnom usavršavanju u inostranstvu. Počinje sa usavršavanjem u National Hospital for Nervous Disease, Queens Square u Londonu. Posećuje bolnicu za decu Great Ormond Street Hospital u Londonu i odlazi u pojedine ustanove u Evropi, vezano za ličnosti neurologa sa kojima ostvaruje komunikaciju: prof Casaera u Leuvenu, prof Hans Lou (Kenedijev Institut) i prof. Melchior (Rigs Hospitalet) u Kopenhagenu, prof. Hansen u Ostendeu i prof. Hagberg u Göteborgu. Kraće posećuje pojedine bolnice u SAD i Kanadi.

Za asistenta za predmet neuropsihijatrija na Medicinskom fakultetu biran je 1971. g. u zvanje docenta biva izabran 1977. god., vanrednog profesora 1982., a za redovnog profesora 1988.g. U vise navrata dobija nagrade zahvalnosti od studenata, na šta je bio ponosan posebno što je važio za jednog strožijih ali objektivnih nastavnika na predmetu neurologija.

Predavao je neurofiziologiju 7 godi-

na studentima psihologije Filozofskog fakulteta. Na Defektološkom fakultetu je predavao izvesni period i načinio prvi program neurologije. Profesor Vranješević je objavio 5 knjiga, od kojih tri knjige predstavljaju zvanične udžbenike za poslediplomsku nastavu na Medicinskom fakultetu. Tumori mozga u dece je bila prva i dugo jedina knjiga u našoj zemlji iz ove oblasti. Knjiga Diferencijalna dijagnoza u neurologiji (prvo izdanje 1995, drugo 1996, treće dopunjeno 2006.) predstavlja plod dvadesetpetogodišnjeg rada godišnjeg rada autora i od velike je koristi svim lekarima a posebno lekarima specijalistima neurologije. Knjiga Neurokutana oboljenja (1998) je jedinstvena u našoj sredini i tematski veoma retka i za svetske prostore.

Profesor Vranješević je bio autor više poglavlja monografijama posvećenim multiploj sklerozi, dečijoj cerebralnoj paralizi, dermatologiji ili dečijoj neurologiji u najširem smislu. Objavio je 215 stručno naučnih radova, od kojih 9 u renomiranim stranim časopisima, 78 u domaćim časopisima sa recenzijom, 20 u inostranim zbornicima u celini, 14 u domaćim zbornicima u celini a učestvovao je sa radovima na brojnim stručnim sastancima u zemlji i inostranstvu. Prvi u našoj zemlji je opisao brojna inače retka oboljenja i sindrome. Poseban doprinos je dao u oblasti neurokutanih sindroma, dismorfičkih sindroma i ekspanzivnih intrakranijalnih poremećaja.

Predavač po pozivu je bio na broj-

nim univerzitetima u SSSR-u, Poljskoj, Japanu, Italiji (Sijena, Rim), Norveškoj, Ukrajini i u SAD. Isto tako je predavao po pozivu u skoro svim bivšim jugoslovenskim republikama.

Profesor Vranješević je bio mentor u nekoliko desetina doktorskih i magistrskih teza i više puta recenzent knjiga i radova iz oblasti neurologije. Takođe bio je aktivan je recenzent u Srpskom Arhivu.

Profesor Vranješević je jedan je od osnivača Sekcije za dečju neuropsihijatriju SLD, koja je bila prva takva sekcija iz ove oblasti u biv. Jugoslaviji, aktivno je učestvovao u osnivanju Sekcije za dečju neurologiju Zbora lječnika Hrvatske, inicirao je i učestvovao u formiranju Jugoslavenskog udruženja za dečju neurologiju i psihijatriju i bio prvi generalni sekretar a potom podpredsednik pa predsednik tog udruženja. Učestvovao je u pravljenju programa svih jugoslovenskih kongresa za dečju neurologiju i psihijatriju, do 1990. Organizovao je edukacioni seminar iz dečje neurologije (1993 god. u Sava centru u saradnji sa Albert Švajcer fondacijom iz Njujorka sa učesćem nekoliko najpoznatiji predavača.

Pred članovima Sekcije i Klinike kojom je rukovodio su gostovala najpoznatija svetska imena dečje neurologije sa izuzetnim predavanjima (gosti su bili npr. doajen dečje neurologije Ivan Lesny, u nekoliko navrata predsednik svetskog udruženja dečjih neurologa prof. Yukio Fukuyama, prof J. Kulcicki, prof.

I. Divac, prof. A. Ratner, prof. V.Mihajlov. U nekoliko navrata organizovao je u saradnji sa Sekcijom za dečju neurologiju inovacije znanja iz dečje neurologije i psihijatrije.

Pri Medicinskom fakultetu u okviru tradicionalnih inovacija znanja dva puta je organizovao mini simpozijume iz dečje neurologije.

Inače svoju veliku aktivnost i zalaganje za razvoj dečje neurologije u našoj zemlji je najzad krunisao konačnim priznavanjem značaja dečje neurologije i prihvatanjem da se u našoj zemlji otpočne sa primarnom specijalizacijom dečje neurologije odvojeno od specijalizacije dečje psihijatrije (1993g.).

Bio je član je Svetskog udruženja dečjih neurologa (ICNA), član je Japanskog udruženja dečjih neurologa, Jugoslovenskog i Svetskog udruženja neurologa. Član je internacionalnog udruženja za tuberoznu sklerozu i Evropske strucne komisije za neurofibromatozu. Bio je član Evropske komisije za pravljenje plana i programa specijalizacije decje neurologije jedinstvene za područje Evrope. Prof.Vranješević je bio dugogodišnji redovni član Medicinske akademije SLD.

Za unapređenje Neurološke službe od Udruženja neurologa Jugoslavije dobio je Plaketu 1988. godine a od SLD 1994. godine nagrađen je Poveljom SLD kao znak priznanja za dugogodišnji rad i zasluge na unapređenju zdravstvene službe.

Aktivan član više sekcija Srpskog

lekarskog društva. Jedan od osnivača Sekcije za dečju neuropsihijatriju SLD koja je bila prva sekcija iz ove oblasti u bivšoj Jugoslaviji. Bio je sekretar Sekcije u 2 navrata a potom i Presednik Sekcije takođe u dva navrata. Aktivno učestvovao u osnivanju Sekcije za dečju neurologiju Zbora Lječnika Hrvatske a potom učestvovao u formiranju Jugoslovenskog Udruženja za dečju neurologiju i psihijatriju i bio prvi generalni sekretar potom potpredsednik a sada je predsednik ovog Udruženja (od poslednje održanog Kongresa u N.Sadu 1990).

Pokazao je izuzetnu aktivnost u organizovanju svih jugoslovenskih Kongresa za dečju neurologiju i psihijatriju (Beograd, Rijeka, Ljubljana, Novi Sad) i to ne samo u organizovanju nego i aktivnom sastavljanju programa tih Kongresa. Pred članovima Sekcije i Klinike kojom je rukovodio su gostovala najpoznatija svetska imena dečje neurologije sa izuzetnim predavanjima i to potpuno besplatno. U nekoliko navrata organizovao je u saradnji sa Sekcijom za dečju neurologiju inovacije znanja iz dečje neurologije i psihijatrije.

Pri Medicinskom fakultetu u okviru tradicionalnih inovacija znanja dva puta je organizovao mini simpozijume iz dečje neurologije. Inače svoju veliku aktivnost i zalaganje za razvoj dečje neurologije u našoj zemlji je najzad krunisao konačnim priznavanjem značaja dečje neurologije i prihvatanjem da se u našoj zemlji otpočne sa primarnom specijali-

zacijom dečje neurologiju (1993). Ovo je prva ovakva specijalizacija na Balkanu.

Za unapredjenje neurološke službe od Udruženja neurologa Jugoslavije 1988 dobio je plaketu a 1994 god nagrađen je Poveljom SLD u znak priznanja za dugogodišnji rad i zasluge na unapredjenju zdravstvene službe.

Ime profesora Dušana Vranješevića je vezano za podsticanje razvoja i učvršćivanje pozicija dečje neuropsihijatrije, a posebno dečje neurologije na prostoru bivše SFRJ. Kao dugogodišnji direktor Klinike za dečju neuropsihijatriju (1985 - 1999 i redovni profesor Medicinskog fakulteta u Beogradu i kao član mnogobrojnih nacionalnih i inostranih udruženja dečjih neurologa i psihijatara, uticao je na doktrinarne stavove u kliničkom radu u ovim oblastima, na edukaciju mnogobrojnih generacija neuropsihijatara, neurologa i dečjih neurologa, na pokretanje nove specijalizacije iz dečje neurologije i dečje psihijatrije i na negovanju renomea svoje Klinike, kao i svoje struke u zemlji i inostranstvu.

Prof. Jančić se izražava kao blizak saradnik o prof. Vranješeviću „Učio nas je da prepoznamo dismorfije, da zavalimo neurokutane sindrome, da diferencijalno-dijagnostički razmišljamo. Naučio nas je da volimo neurologiju, ali i psihijatriju. Učinio je da Klinika bude cenjena u zemlji i okruženju, razvijajući pri tome sa svojim saradnicima školu prepoznatljivu po neuroanatomiji, ideji o prenatalnoj neurologiji, neurologiji razvojnog doba.

Profesor Vranješević je bio divan učitelj. Autoritativan, a istovremeno neposredan i otvoren. Podsticao nas je da učimo, da sredom pregledamo u ambulanti njegove pacijente, da pišemo i prezentujemo radove na kongresima. Zauvek će nam u mislima ostati jutarnji sastanci, neformalna predavanja, životne lekcije iz lekarske sobe i doživljaji sa brojnih putovanja. Imati takvog čoveka za direktora, profesora, mentora, kolegu i prijatelja bila je velika privilegija“. Pridružujem se ovim toplim rečima i dodajem da je prof. Vranješević bio inspirativna osoba, kreativan lekar i divan prijatelj.

Srđan Milovanović i Jasna Jančić